

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра менеджменту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ _____ ” _____ 2020 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 073 Менеджмент**

за темою:

**«Управління конкурентоспроможністю підприємства на ринку виноробної
продукції»**

Виконавець

студент факультету економіки та
управління підприємництвом

Павленко Влада Олександрівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к. психол. н. , ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Осичка Олена Василівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	5
1. 1. Сутність поняття «конкурентоспроможність» підприємства. Фактори впливу на конкурентоспроможність підприємства.	5
1. 2. Методичні підходи щодо оцінювання конкурентоспроможності підприємства.	11
1. 3. Основні показники конкурентоспроможності підприємства.	17
РОЗДІЛ 2. УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА ПрАТ «Виноградар»	22
2. 1. Загальна характеристика та фінансовий-господарський аналіз діяльності ПрАТ «Виноградар»	22
2. 2. Аналіз та тенденції розвитку виноробної галузі	35
2. 3. Оцінка конкурентоспроможності ПрАТ «Виноградар»	42
2. 4 Розробка заходів з управління конкурентоспроможністю ПрАТ «Виноградар» та оцінка їх ефективності.	53
ВИСНОВКИ	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	66

ВСТУП

В сучасних умовах господарювання підприємствам потрібно покращувати свою діяльність та позиціонувати себе на ринку. Адже кожне підприємство вже все більше уваги приділяє конкурентоспроможності себе на ринку.

Ринкові умови вимагають від підприємства постійного моніторингу внутрішнього та зовнішнього середовища для того, щоб швидко адаптуватися до можливих змін.

Розгляд сутності конкурентоспроможності підприємства є важливим як для самого підприємства, так і для країни в цілому, адже конкурентоспроможне підприємство є запорукою отримання високого та стабільного прибутку.

Розуміючи це, вітчизняні товаровиробники ставлять перед собою таку мету: задоволення потреб, які існують на ринку, отримання максимального прибутку та збільшення обсягів збуту, розширення частки внутрішнього та зовнішнього ринку, забезпечення необхідного рівня якості та ціни продукції, що виробляється, впровадження нових технологічних процесів і модернізація обладнання.

Актуальність управління конкурентоспроможністю підприємства полягає в тому, що все більше підприємств прагнуть до підвищення конкурентоспроможності. Гостро постає питання пошуку нових методів менеджменту, управління якістю продукції, управління фінансовими ресурсами підприємства та пошуку нових ринків збуту.

Метою дипломної роботи є: дослідження теоретичних основ управління конкурентоспроможністю підприємства та розробка заходів щодо підвищення конкурентоспроможності ПрАТ «Виноградар».

Завданням дипломної роботи є:

- вивчення теоретичних основ управління конкурентоспроможністю підприємства;
- аналіз показників фінансового стану ПрАТ «Виноградар»;

- аналіз конкурентоспроможності ПрАТ «Виноградар» та його положення на ринку виноробної продукції відносно конкурентів;
- розробка заходів щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства;
- оцінка ефективності запропонованих заходів.

Об’єкт дослідження – ПрАТ «Виноградар».

Предметом дослідження є оцінка конкурентоспроможності підприємства.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої в роботі мети були використані загальнонаукові та спеціальні методи: фінансового аналізу (для оцінки фінансового стану підприємства), статистичного аналізу (для дослідження тенденції розвитку галузі), методи синтезу й аналізу (для побудови та аналізу карти стратегічних груп), методи економічного аналізу (для дослідження ефективності реалізації запропонованих заходів).

У дипломній роботі була використана **інформаційна база**: звітність підприємства ПрАТ «Виноградар», законодавчі і нормативні акти України, монографії, навчальні посібники, статті у наукових періодичних виданнях, дані мережі Інтернет.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі було досліджено сутність поняття «конкурентоспроможність» та «управління конкурентоспроможністю». Було розглянуто основні фактори впливу на конкурентоспроможність. Розглянуто методичні підходи оцінки конкурентоспроможності та основні показники. Визначено, що існує різноманітність методів оцінки конкурентоспроможності підприємства, що дозволяє суб'єкту господарювання обрати оптимальний метод, який може надати змогу спланувати подальшу діяльність підприємства для покращення конкурентоспроможності.

В ході дослідження підприємства було досліджено його характеристика та фінансово-господарська діяльність.

Проаналізовано конкурентоспроможність підприємства по 4 блокам: організаційна структура і менеджмент; виробництво, розподіл і збут продукції; маркетинг; фінанси. Визначено, що найслабкішою стороною підприємства є збутова діяльність.

Також було проаналізовано конкурентоспроможність продукції. ПрАТ «Виноградар» розділив другу позицію з підприємством ТОВ «Білозерський», що свідчить про якісну продукцію підприємства.

Було розроблено пропозиції щодо покращення збутової діяльності підприємства шляхом відкриття точок у продуктових магазинах. Таким чином, продукція буде збуватися, а підприємство отримувати додатковий прибуток.

Проведена оцінка конкурентоспроможності підприємства ПрАТ «Виноградар» після впровадження запропонованих пропозицій, та виявлено, що запропоновані заходи були ефективними для підвищення конкурентних позицій підприємства на ринку виноробної продукції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авласенко О. А. Сучасні тенденції розвитку виноробства в Україні і її регіонах. Ефективна економіка. 2014. № 6.
2. Азоев Г. Л. Конкуренция: анализ, стратегия и практика. М. : Центр экономики и маркетинга, 1996. 208 с.
3. Бельтюков Є. А. , Некрасова Л. А. Конкурентна стратегія підприємства: сутність та формування на основі оцінки рівня конкурентоспроможності. Економіка: реалії часу. 2014. № 2(12). С. 6–13
4. Бойко В. О. Діагностика бізнес-середовища та стратегії підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08. 00. 04. Миколаїв, 2014. 22 с.
5. Бойко В. О. , Аверчева Н. О. , Бойко Л. О. Виноградарсько-виноробна галузь України – перспективний напрям агробізнесу. Економіка АПК. 2019. № 3. С. 61 — 70.
6. Блонська В. І. , Депа Н. Т. «Порівняльна характеристика методів оцінки конкурентоспроможності продукції» / В. І. Блонська, Н. Т. Депа // Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – Вип. 20. 15, с. 115-120
7. Бондаренко, С. А. Формування бренд-архітектури виноробного підприємства / С. А. Бондаренко // Науковий вісник Ужгородського університету, 2016. – С. 47–29
8. Гетьман О. О. Економічна діагностика : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Гетьман О. О. , Шаповал В. М. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 307 с.
9. Драган О. І. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теоретичні аспекти : [монографія] / О. І. Драган. – К. : ДАКККіМ, 2006. – 160 с.
10. Дядюк М. Удосконалення методологічних засад управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах кризи. Agricultural and resource economics: international scientific e-journal. 2016. Vol. 2, № 4. С. 95–105.

11. Єлець О. П. Сутність конкуренції та конкурентоспроможності підприємства. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2016. Вип. 1. С. 58–64.
12. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи: навчальний посібник / С. М. Ілляшенко. - Суми, 2003. – 278 с.
13. Каламан, О. Б. Методи підвищення конкурентоспроможності підприємств виноградно-виноробної галузі / О. Б. Каламан, Д. В. Мандрикін // Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття : IV Міжнар. наук. -практ. конференції, Одеса, 8–9 жовтня 2016. – Одеса, 2016. – С. 99–102.
14. Карпенко Л. М. Методичні підходи до оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємства / Л. М. Карпенко // Вісник соціально- економічних досліджень : зб. наук. пр. ; гол. ред. М. І. Зверяков ; Одеський нац. екон. ун-т. – Одеса, 2013. – Вип. 3(50). – Ч. 2. – С. 24–32.
15. Карпенко Ю. В. Бюджетування як сучасна технологія планування / Ю. В. Карпенко // Науковий вісник Одеського державного економічного університету. – 2007. - №4 (41). – С. 112-119.
16. Касич А. О. , Глущенко Д. О. Теоретичні та практичні аспекти управління конкурентоспроможністю підприємства. Економіка та держава. 2016. № 11. С. 65-70
17. Конкурентоспроможність підприємства : оцінка рівня та напрями підвищення : [монографія / за заг. ред. О. Г. Янкового]. – Одеса : Атлант, 2013. – 470 с.
18. Кузнецова І. О. Планування діяльності підприємств: структурний аспект: монографія / І. О. Кузнецова, Ю. В. Карпенко. – Одеса: Атлант, 2012.
19. Кузнецова І. О. Розвиток процесного підходу у концепції загального менеджменту якості / І. О. Кузнецова, Ю. В. Карпенко // Вісник соціально- економічних досліджень. - 2012. - Вип. 2. - С. 121-125

20. Ладунка І. С. , Братанов М. І. Дослідження факторів впливу на конкурентоспроможність вітчизняних підприємств
21. Лисьонкова Н. М. , Буряковська І. О. Управління конкурентоспроможністю підприємства / Н. М. Лисьонкова, І. О. Буряковська// Вісник економіки транспорту і промисловості – 2015. - № 50.
22. Михайленко О. В. , Орлова К. Г. Система управління конкурентоспроможністю продукції підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2017. Вип. 13 (2). С. 114–117.
23. Некрасова Л. А. , Некрасова К. І. Аналіз та перспективи розвитку підприємств виноробної галузі в Україні. Причорноморські економічні студії. 2016. Вип. 6. С. 83–87.
24. Осипов В. М. Оцінка конкурентоспроможності виноробного підприємства як інструмент управління його розвитком / В. М. Осипов, Л. А. Некрасова // Економіка і прогнозування. - 2019. - № 1. - С. 109-127.
25. Осипов В. , Осипова Л. Виноградарство та виноробство України. Сучасний стан, проблеми, тенденції розвитку. Економіст. 2015. № 5. С. 28–31.
26. Осіпов В. І. Економіка підприємства /В. І. Осіпов. – Одеса. : Маяк. –2005. – 724 с
27. Попова М. М. Сучасний стан виноградарства і виноробства України та роль її окремих регіонів у розвитку галузі. БІЗНЕС ІНФОРМ. 2014. № 7. С. 136-142.
28. Скударь Г. М. Управление конкурентоспособностью крупного акционерного общества: проблемы и решения. К. : Наукова думка, 1999. 495 с.
29. Стратегічний менеджмент. [текст] навч. посіб. / За заг. ред. Бутка М. П. [М. П. Бутко, М. Ю. Дітковська, С. М. Задорожна та ін.] – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 376 с.

30. Терехов Д. С. , Блідар О. В. Стратегічне управління конкурентоспроможністю підприємства. Наука й економіка. 2016. Вип. 2. С. 76–80.
31. Фатхутдінов Р. А. , Осовська Г. В. Управління конкурентоздатністю організації. К. : Кондор, 2009. 470 с.
32. Хруцкий В. Е. , Корнеева И. В. Современный маркетинг. М. : Финансы и статистика, 1999. 528 с
33. Чорна М. В. , Бугріменко Р. М. Конкурентоспроможність підприємства: конспект лекцій для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» / М. В. Чорна, Р. М. Бугріменко. – Харків : Ф-ОП Шейніна О. В. , 2017. – Ч. 2. – 102 с.
34. Чумак Л. Ф. Фактори впливу на формування конкурентоспроможного потенціалу підприємств / Л. Ф. Чумак // Экономика и управление. – 2013. – № 1. – С. 62–69.
35. Швед Т. В. , Біла І. С. Оцінка конкурентоспроможності підприємства / Економіка і суспільство. 2017. №8. 405-409 с.
36. Якименко Н. В. Управління конкурентоспроможністю підприємств торгівлі. Вісн. Хмельниц. нац. ун-ту. Сер. : Економіка. 2015. № 1. С. 51–55.
37. Яблонська Н. В. , Крупіна С. В. Проблеми підвищення конкурентоспроможності підприємств виноробної галузі України. Інфраструктура ринку. 2018. № 16. С. 147–150.
38. <https://smida.gov.ua/db/participant/13911074>
39. <http://www.ukrstat.gov.ua/>